Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 16. januarja 2025 *

„Predhodno odločanje – Carinska unija – Uredba (EU) št. 952/2013 – Carinski zakonik Unije – Delegirana uredba (EU) 2015/2446 – Izvedbena uredba (EU) 2015/2447 – Proste cone – Sprememba carinskega statusa neunijskega blaga v unijsko blago – Evidence imetnika dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni – Legitimno pričakovanje – Pravnomočnost“

V zadevi C-376/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Augstākā tiesa (Senāts) (vrhovno sodišče, Latvija) z odločbo z dne 14. junija 2023, ki je na Sodišče prispela 15. junija 2023, v postopku

„BALTIC CONTAINER TERMINAL“ SIA

proti

Valsts ieņēmumu dienests,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi I. Jarukaitis, predsednik četrtega senata v funkciji predsednika petega senata, D. Gratsias (poročevalec) in E. Regan, sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za „BALTIC CONTAINER TERMINAL“ SIA D. Kiseļevs in A. Zieds, valdes locekļi,

– za latvijsko vlado E. Bārdiņš, J. Davidoviča in K. Pommere, agenti,

– za Evropsko komisijo E. Kalniņš in F. Moro, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 11. julija 2024

* Jezik postopka: latvijščina.

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago:

– člena 79(1)(a) in (3)(a), člena 214(1) in člena 215(1) Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL 2013, L 269, str. 1, v nadaljevanju: carinski zakonik Unije);

– člena 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446 z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami carinskega zakonika Unije (UL 2015, L 343, str. 1) ter

– splošnih načel varstva legitimnih pričakovanj in *res iudicata*.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo „BALTIC CONTAINER TERMINAL“ SIA (v nadaljevanju: Baltic Container) in Valsts ieņēmumu dienests (davčna uprava, Latvija) glede plačila uvoznih dajatev in davka na dodano vrednost (DDV) za blago, ki je bilo izneseno iz proste cone pristanišča v Rigi (Latvija).

Pravni okvir

Pravo Unije

Carinski zakonik Unije

3 Člen 5 carinskega zakonika Unije, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tem zakoniku se uporabljajo naslednje opredelitve:

[…]

(12) ‚carinska deklaracija‘ pomeni dejanje, s katerim oseba na predpisan način in v predpisani obliki navede, da želi dati blago v določen carinski postopek, po potrebi z navedbo uporabe katerih koli posebnih režimov;

[…]

(16) ‚carinski postopek’ pomeni kateri koli naslednji postopek, v katerega je dano blago v skladu z Zakonikom:
(a) sprostitev v prosti promet;
(b) posebni postopki;
(c) izvoz;

[…]

(22) ‚carinski status' pomeni status blaga kot unijskega blaga ali neunijskega blaga;

(23) ‚unijsko blago' pomeni blago, ki spada v eno izmed naslednjih kategorij:
(a) blago, ki je v celoti pridobljeno na carinskem območju [Evropske u]nije in ne vsebuje blaga, uvoženega iz držav ali ozemelj zunaj carinskega območja Unije;
(b) blago, ki je vneseno na carinsko območje Unije iz držav ali ozemelj zunaj tega območja in sproščeno v prosti promet;

[…]

(24) ‚neunijsko blago' pomeni blago, ki ni blago iz točke 23 ali ki je izgubilo status unijskega blaga;

[…]."

4 Člen 79 tega zakonika, naslovljen „Carinski dolg, ki nastane zaradi neizpolnjevanja", določa:

„1. Za blago, zavezano uvozni dajatvi, nastane carinski dolg pri uvozu zaradi neizpolnjevanja:

(a) ene od obveznosti, ki so določene s carinsko zakonodajo za vnos neunijskega blaga na carinsko območje Unije, njegovo odstranitev izpod carinskega nadzora ali gibanje, predelavo, hrambo, začasno hrambo, začasni uvoz ali prepustitev takega blaga na navedenem območju;

[…]

3. V primerih iz točk (a) in (b) odstavka 1 je dolžnik:

(a) vsaka oseba, od katere se je zahtevala izpolnitev zadevne obveznosti;

[…]."

5 Člen 158(1) navedenega zakonika, naslovljen „Carinska deklaracija blaga in carinski nadzor nad unijskim blagom", določa:

„Za vse blago, ki bo dano v carinski postopek, razen v postopek proste cone, se vloži carinska deklaracija, ki ustreza posameznemu postopku."

6 Člen 188 tega zakonika, naslovljen „Preverjanje carinske deklaracije", določa:

„Carinski organi lahko zaradi preverjanja točnosti navedb, vsebovanih v carinski deklaraciji, ki je bila sprejeta:

(a) pregledajo deklaracijo in spremne listine;

(b) zahtevajo, da deklarant predloži dodatne listine;

(c) pregledajo blago;

(d) vzamejo vzorce blaga zaradi analize ali podrobnejšega pregleda blaga."

7 Člen 201 carinskega zakonika Unije, naslovljen „Področje uporabe in učinek“, ki je del naslova VI tega zakonika, in sicer „Sprostitev blaga v prosti promet in oprostitev uvozne dajatve“, določa:

„1. Neunijsko blago, namenjeno na trg Unije ali za zasebno uporabo ali porabo znotraj carinskega območja Unije, se da v postopek sprostitve v prosti promet.

2. Sprostitev v prosti promet obsega:

(a) pobiranje kakršne koli zapadle uvozne dajatve;

(b) po potrebi pobiranje drugih dajatev, kakor določajo veljavne zadevne določbe o pobiranju navedenih dajatev;

[…]

3. S sprostitvijo v prosti promet dobi neunijsko blago carinski status unijskega blaga.“

8 Naslov VII tega zakonika se nanaša na posebne carinske postopke. Poglavje I tega naslova VII, ki vsebuje člene od 210 do 225 tega zakonika, vsebuje splošne določbe, ki se nanašajo na te posebne carinske postopke.

9 Člen 210 navedenega zakonika, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„Blago se lahko da v katero koli od naslednjih kategorij posebnih postopkov:

[…]

(b) hramba, kar zajema carinsko skladiščenje in proste cone;

[…].“

10 Člen 211(1)(b) tega zakonika določa:

„Dovoljenje carinskih organov se zahteva, ko gre za:

[…]

(b) upravljanje skladišč za carinsko skladiščenje blaga, razen če je upravljavec skladišč carinski organ.“

11 Člen 214 carinskega zakonika Unije, naslovljen „Evidence“, določa:

„1. Razen pri postopku tranzita ali če ni določeno drugače, mora imetnik dovoljenja, imetnik postopka in vse osebe, ki opravljajo neko dejavnost v zvezi s hrambo, obdelavo ali predelavo blaga ter prodajo ali nakupom blaga v prostih conah, voditi ustrezne evidence v obliki, ki jo potrdijo carinski organi.

Evidence vsebujejo informacije in navedbe, ki carinskim organom omogočajo nadzor nad zadevnim postopkom, zlasti glede identifikacije blaga, danega v navedeni postopek, njegovega carinskega statusa in gibanja.

[…]“

12 Člen 215 tega zakonika, naslovljen „Zaključek posebnega postopka“, določa:

„1. V drugih primerih, ki niso postopek tranzita, in brez poseganja v člen 254 je posebni postopek zaključen, ko se blago, dano v postopek, ali oplemeniteni proizvodi dajo v naknadni carinski postopek, ko se to blago ali proizvodi iznesejo s carinskega območja Unije, so uničeni, ne da bi ostali odpadki, ali se v skladu s členom 199 odstopijo državi.

[…]“

13 Člen 247 navedenega zakonika, naslovljen „Neunijsko blago v prostih conah“, določa:

„1. Neunijsko blago se lahko, dokler je na območju proste cone, sprosti v prosti promet ali da v postopek aktivnega oplemenitenja, začasnega uvoza ali posebne rabe, pod pogoji, določenimi za te postopke.

V takih primerih se ne šteje, da je blago v postopku proste cone.

[…]“

Delegirana uredba 2015/2446

14 Člen 1 Delegirane uredbe 2015/2446, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

(22) ‚glavna referenčna številka’ (MRN) pomeni evidenčno številko, ki jo pristojni carinski organ dodeli deklaraciji ali obvestilu iz člena 5(9) do (14) [carinskega zakonika Unije], operaciji TIR ali dokazilu o statusu Unije;

[…].“

15 Oddelek 3 poglavja 1 naslova V te delegirane uredbe, ki vsebuje člene od 123 do 127 te delegirane uredbe, določa pravila o dokazilu o carinskem statusu unijskega blaga. V skladu s temi členi se lahko carinski status unijskega blaga predloži v obliki „T2L“ ali „T2LF“, računa ali prevozne listine z oznako „T2L“ ali „T2LF“, ki jima je dodan podpis pošiljatelja ali, če tega ni, zadevne osebe, blagovnega manifesta ali zvezkov TIR, ATA in obrazcev 302 za prevoz blaga v skladu s sporazumom med pogodbenicami Severnoatlantskega pakta o statusu njihovih sil, ki je bil podpisan v Londonu 19. junija 1951.

16 Člen 178 navedene delegirane uredbe, naslovljen „Evidence“, določa:

„1. Evidence iz člena 214(1) [carinskega zakonika Unije] vsebujejo naslednje:

[…]

(b) številko MRN ali, kadar ta ne obstaja, katero koli drugo številko ali oznako, ki identificira carinske deklaracije, na podlagi katerih je blago dano v posebni postopek, ter, kadar se je postopek zaključil v skladu s členom 215(1) [carinskega zakonika Unije], informacije o tem, na kak način se je postopek zaključil;

(c) podatke, ki omogočajo nedvoumno identifikacijo carinskih dokumentov, ki niso carinske deklaracije, katerih koli drugih dokumentov, ki zadevajo dajanje blaga v posebni postopek, ter vseh drugih dokumentov, ki zadevajo ustrezni zaključek postopka;

[…]

2. Evidence poleg informacij iz odstavka 1 vsebujejo v primeru prostih con naslednje:

(a) navedbe, ki identificirajo prevozne listine za blago, ki vstopa v proste cone ali jih zapušča;

[…]

3. Carinski organi lahko opustijo zahtevo po predložitvi nekaterih informacij iz odstavkov 1 in 2, kadar to ne vpliva negativno na carinski nadzor in kontrole uporabe posebnega postopka.

[…]“

Izvedbena uredba (EU) 2015/2447

17 Člen 226 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2015/2447 z dne 24. novembra 2015 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje nekaterih določb Uredbe (ES) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Unije (UL 2015, L 343, str. 558), ki je naslovljen „Glavna referenčna številka“ in določa podrobna pravila za izvajanje člena 172 carinskega zakonika Unije, naslovljenega „Sprejem carinske deklaracije“, določa:

„Razen v primerih, ko se carinska deklaracija vloži ustno ali z dejanjem, ki se šteje za carinsko deklaracijo, ali, kadar ima carinska deklaracija obliko vpisa v evidence deklaranta v skladu s členom 182 [carinskega zakonika Unije], carinski organi obvestijo deklaranta o prejemu carinske deklaracije in mu sporočijo glavno referenčno številko za navedeno deklaracijo in datum njenega sprejema.

Ta člen se do datumov začetka uporabe avtomatiziranega izvoznega sistema, novega informacijsko podprtega tranzitnega sistema in posodobitve nacionalnih sistemov uvoza iz Priloge k Izvedbenemu sklepu [Komisije] 2014/255/EU [z dne 29. aprila 2014 o oblikovanju delovnega programa za carinski zakonik Unije (UL 2014, L 134, str. 46)].“

Latvijsko pravo

Odlok Sveta ministrov št. 500 o carinskih skladiščih, začasni hrambi in prostih conah

18 Točka 77 Ministru kabineta noteikumi Nr. 500 „Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi“ (odlok Sveta ministrov št. 500 o carinskih skladiščih, začasni hrambi in prostih conah) z dne 22. avgusta 2017 (Latvijas Vēstnesis, 2017, št. 173) določa:

„Oseba, katere neunijsko blago se v prosti coni skladišči, obdela, prodaja ali nabavi, zagotovi, da se za blago, ki se hrani v prosti coni, vodijo evidence in se to blago identificira.“

19 Točka 79 tega odloka določa:

„Zadevna oseba mora v roku, določenem v dovoljenju, predložiti mesečno poročilo o neunijskem blagu, vnesenem v prosto cono, iznesenem iz nje in evidentiranem v preteklem mesecu, pri čemer navede številko carinskega dokumenta ali številko tovornega lista, pod katero je blago vneseno v prosto cono in izneseno iz nje, ali uradnikom davčne uprave zagotovi spletni dostop do sistema za evidenco blaga.“

Zakon o upravnem postopku

20 Člen 153(3) Administratīvā procesa likums (zakon o upravnem postopku) z dne 25. oktobra 2001 (*Latvijas Vēstnesis*, 2001, št. 164) določa:

„Dejstev, ki se štejejo za dokazana v obrazložitvi pravnomočne sodbe, ni treba ponovno dokazovati v upravnem postopku, v katerem sta udeleženi isti stranki.“

Zakon o sodiščih

21 Člen 16(3) in (4) Likums „Par tiesu varu“ (zakon o sodiščih) z dne 15. decembra 1992 (*Latvijas Vēstnesis*, 1993, št. 1/2) določa:

„3. Pod pogoji, določenimi z zakonom, je odločitev za sodišče pri obravnavi drugih sporov, povezanih z zadevo, zavezujoča.

4. Taka odločitev ima zakonsko moč, velja *erga omnes* in jo je treba obravnavati enako kot zakon.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

22 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, družba Baltic Container, je imetnica dovoljenja za opravljanje dejavnosti natovarjanja, raztovarjanja in hrambe blaga v prosti coni pristanišča v Rigi. Davčna uprava je potrdila evidence v smislu člena 214 carinskega zakonika Unije, v katerih družba Baltic Container evidentira blago, dano v prosto cono.

23 Davčna uprava je v okviru pregleda evidenc blaga, danega v prosto cono, ugotovila, da je določeno neunijsko blago v smislu člena 5, točka 24, carinskega zakonika Unije – v obravnavani zadevi košare iz plastičnega ratana – ki je bilo 2. oktobra 2018, 18. decembra 2018 in 15. januarja 2019 po morju vneseno v prosto cono v treh zabojnikih in vpisano v evidence družbe Baltic Container,

zapustilo prosto cono v Rigi 2. oktobra 2018, 18. decembra 2018 in 17. januarja 2019, ne da bi bil uporabljen naknadni carinski postopek. Zato posebni carinski postopek proste cone ni bil zaključen. Davčna uprava je ugotovila, da zadevno blago ni bilo predloženo carinskemu nadzoru, zaradi česar je po mnenju te uprave za družbo Baltic Container nastal carinski dolg na podlagi člena 79 carinskega zakonika Unije.

24 Davčna uprava je z odločbo z dne 19. julija 2019 družbi Baltic Container naložila plačilo uvoznih dajatev, DDV in pripadajočih zamudnih obresti.

25 Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče, Latvija) je s sodbo z dne 9. julija 2021 zavrnilo tožbo družbe Baltic Container zoper to odločbo v delu, v katerem se nanaša na uvozne dajatve in DDV. Navedeno sodišče je navedlo, da je bilo zadevno blago iz zadevne proste cone izneseno na podlagi treh tovornih listov, sestavljenih v skladu s Konvencijo o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga, podpisano v Ženevi 19. maja 1956, kakor je bila spremenjena s protokolom z dne 5. julija 1978, v katerih je bil carinski status tega blaga označen z znakom „C“, ki označuje „unijsko blago“ v smislu člena 5, točka 23, carinskega zakonika Unije, kar je bilo potrjeno s carinskim žigom in podpisom carinika (v nadaljevanju: tovorni listi CMR). Vendar naj bi cariniki po tem, ko je navedeno blago zapustilo to prosto cono, ugotovili, da nimajo dokumentov, na podlagi katerih bi lahko carinski status tega blaga spremenili iz „neunijskega blaga“ v „unijsko blago“.

26 Iz pravil, ki se uporabljajo, naj bi namreč izhajalo, da se lahko tovorni list CMR kot dokazilo o carinskem statusu blaga Unije uporabi le za blago, ki že ima ta status, in ne za blago, ki ga pridobi po spremembi. Tako spremembo carinskega statusa naj bi bilo mogoče dokazati s carinsko deklaracijo, v kateri je navedena številka MRN, ali tovornim listom, v katerem je tudi navedena številka MRN, dodeljena taki carinski deklaraciji. Tako na roko napisan zaznamek, na katerem je naveden „status C“, podpis in žig, ki so na tovornem listu CMR, če ni sklicevanja na številko MRN, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti uporabo carinskega postopka, s katerim je bil ta carinski status podeljen za neunijsko blago, se naj ne bi mogli šteti za dokazilo, da se je navedeni status spremenil v „unijsko blago“.

27 Družba Baltic Container je zoper sodbo z dne 9. julija 2021, navedeno v točki 25 te sodbe, vložila kasacijsko pritožbo pri Augstākā tiesa (Senāts) (vrhovno sodišče, Latvija), ki je predložitveno sodišče.

28 Družba Baltic Container v utemeljitev te pritožbe trdi, da kot imetnica dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni (v nadaljevanju: imetnik) ni kršila nobene zakonske obveznosti, da ni namerno sodelovala pri nezakonitem iznosu zadevnega blaga iz zadevne proste cone in da ni vedela niti ni mogla vedeti za nezakonitost tega iznosa. To blago naj bi namreč družba Baltic Container vpisala v svoje evidence v skladu z dovoljenjem, ki ga je izdala davčna uprava, in naj bi ga izročila prevozniku v skladu s tovornimi listi CMR, na katerih naj bi bila carinski žig in podpisani zaznamek carinika, v katerem je bilo navedeno, da ima navedeno blago carinski status unijskega blaga, kar naj bi bilo v skladu s carinsko prakso. Družba Baltic Container naj bi torej upravičeno pričakovala, da se bo posebni carinski postopek proste cone, v katerem je bilo to blago, zaključil.

29 Družba Baltic Container se sklicuje tudi na sodbo Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēija (regionalno sodišče v Rigi, kolegij za kazenske zadeve, Latvija) z dne 5. februarja 2021, s katero je navedeno sodišče odpravilo upravne sankcije, naložene tožeči stranki iz postopka v glavni stvari, v obliki glob za ista dejanja, kot so tista iz obravnavane zadeve. V skladu z navedeno sodbo

družba Baltic Container ni kršila člena 215(1) carinskega zakonika Unije, ker zadevnega blaga pred uporabo naknadnega carinskega postopka ni iznosila iz zadevne proste cone. Natančneje, navedeno sodišče je razsodilo, da ni nobenega razloga, da bi se štelo, da tovorni list CMR, na katerem so zaznamek „status C“, carinski žig in podpis carinika, ne zadostuje za to, da bi bilo to blago dano v naknadni carinski postopek. Navedeno sodišče naj bi ugotovilo tudi, da obstaja carinska praksa, v skladu s katero je bilo blago dano v naknadni carinski postopek, če je bil na tovornem listu CMR v zvezi s tem zaznamek „status C“, potrjen z žigom carinskega urada.

30 Davčna uprava trdi, da družba Baltic Container ob iznosu zadevnega blaga iz zadevne proste cone ni zagotovila, da je zadevno blago dano v naknadni carinski postopek, niti v svojih evidencah ni navedla elementov iz člena 178(1)(b) Delegirane uredbe 2015/2446. Po mnenju davčne uprave se lahko carinski status iz neunijskega blaga spremeni v unijsko blago le z uporabo naknadnega carinskega postopka po predložitvi carinske deklaracije, identificirane z uporabo številke MRN. Tako naj bi morala družba Baltic Container v svojih evidencah navesti številko MRN, ki omogoča identifikacijo carinske deklaracije, zaradi katere se je carinski status zadevnega neunijskega blaga spremenil v unijsko blago, saj zaznamek „status C“ na tovornih listih CMR za to naj ne bi zadostoval.

31 Predložitveno sodišče dvomi o možnosti družbe Baltic Container, da preveri carinski status zadevnega blaga na podlagi številke MRN, ki je na tovornih listih CMR, in preveri pristnost dokumenta T2L, na podlagi katerega bi lahko carinski organ druge države članice spremenil ta status, saj ni gotovo, da bi ta družba imela dostop do za to potrebnih zbirk podatkov. Poleg tega naj bi bila praksa davčne uprave v času transakcij iz postopka v glavni stvari ta, da se za vso unijsko blago pred njegovim iznosom iz zadevnega pristaniškega območja opravi dodatna carinska kontrola, tovorni listi CMR pa kot dokazilo o carinskem statusu unijskega blaga vsebujejo zaznamek o tem statusu, ki ga je podpisal carinik, skupaj z žigom carinske kontrolne točke.

32 Predložitveno sodišče pojasnjuje tudi, da mora družba Baltic Container na podlagi odobritve latvijskih carinskih organov glede oblike evidenc, ki jih vodi ta družba, te evidence hraniti v spletnem sistemu in tem carinskim organom omogočiti dostop do tega sistema. Družba Baltic Container bi morala v skladu s to odobritvijo hraniti izvirnike ali kopije prevoznih listin, ki spremljajo blago, vneseno v zadevno prosto cono in izneseno iz nje. Če se to blago vnese v to prosto cono ali iz nje iznese tako, da se pripravi carinska deklaracija ali deklaracija za ponovni izvoz, v kateri je navedena številka MRN, naj družbi Baltic Container kot imetnici ne bi bilo treba hraniti kopij te številke MRN za navedeno blago. Da bi se izognili podvajanju informacij v carinskih in terminalskih zbirkah podatkov, naj bi bila navedena odobritev naknadno spremenjena tako, da določa, da če je bil tovor deklariran ali dan v carinski postopek in mu je bila dodeljena številka MRN, ni treba hraniti kopij prevoznih listin.

33 Predložitveno sodišče je menilo, da je treba v teh okoliščinah Sodišče vprašati o razlagi carinskih predpisov Unije v zvezi s pogoji za zaključek carinskega postopka proste cone in obveznostmi podjetja, kot je družba Baltic Container, glede elementov, ki jih je treba hraniti v njegovih evidencah, in morebitnega preverjanja spremembe carinskega statusa. Če bi bilo treba carinska pravila Unije razlagati tako, da na način, ki ga je uporabila družba Baltic Container, ni mogoče spremeniti carinskega statusa, se predložitveno sodišče sprašuje tudi, ali lahko ta družba utemelji legitimno pričakovanje s prakso carinskih organov, da se na tovornih listih CMR navede carinski status blaga, ki je izneseno iz proste cone.

34 Predložitveno sodišče sprašuje tudi, ali mu načelo *res iudicata*, priznano v nacionalnem pravu in pravu Unije, prepoveduje, da pride do drugačnih ugotovitev od tistih, do katerih je prišlo Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēllietu tiesa (regionalno sodišče v Rigi, kolegij za kazenske zadeve) v sodbi z dne 5. februarja 2021, ki je postala pravnomočna in v skladu s katero družba Baltic Container ni odgovorna za neizpolnjevanje obveznosti, ki jih ima na podlagi carinskih predpisov Unije, v smislu člena 79 carinskega zakonika Unije.

35 V teh okoliščinah je Augstākā tiesa (Senāts) (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446 v povezavi s členom 214(1) carinskega zakonika Unije omogoča, da se posebni postopek ‚proste cone' zaključi, ne da bi bila v elektronski sistem evidence vnesena glavna referenčna številka (številka MRN), ki identificira carinsko deklaracijo, v skladu s katero je blago dano v naknadni carinski postopek?

2. Ali člena 214(1) in 215(1) carinskega zakonika Unije ter člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446 imetniku posebnega postopka ‚proste cone' omogočajo, da navedeni postopek zaključi zgolj na podlagi zaznambe uradnika carinskega organa na prevozni listini blaga (prevozna listina CMR), ki se nanaša na njegov carinski status, ne da bi sam preveril veljavnost carinskega statusa navedenega blaga?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje nikalen: katera stopnja preverjanja v skladu s členoma 214(1) in 215(1) carinskega zakonika Unije ter členom178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446 zadostuje za ugotovitev, da je bil posebni postopek ‚proste cone' pravilno zaključen?

4. Ali ima lahko imetnik posebnega postopka ‚proste cone' legitimno pričakovanje na podlagi potrdila carinskih organov, da se je carinski status blaga spremenil iz ‚neunijskega blaga' v ‚unijsko blago', čeprav na tem potrdilu niso navedeni niti razlog za to spremembo [carinskega] statusa niti podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče ta razlog preveriti?

5. Če je odgovor na četrto vprašanje nikalen: ali je ob upoštevanju načela pravnomočnosti, ki ga določata nacionalno pravo in pravo Unije, mogoče šteti za razlog za oprostitev carinskega dolga, ki je nastal na podlagi člena 79(1)(a) in (3)(a) carinskega zakonika Unije, to, da je bilo v drugi zadevi pred nacionalnim sodiščem v pravnomočni sodbi razsojeno, da imetnik carinskega postopka v skladu s postopki, ki so jih določili carinski organi, ni storil nobene kršitve v zvezi s carinskim postopkom ‚proste cone'?"

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

36 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 214(1) carinskega zakonika Unije in člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446 razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da imetnik v svojih evidencah navede, da je bil carinski postopek proste cone, v katerega je bilo dano zadevno blago, zaključen, ne da bi v teh evidencah navedel številko MRN, ki identificira carinsko deklaracijo, ki ustreza dajanju tega blaga v naknadni carinski postopek.

37 Člen 214(1), prvi pododstavek, carinskega zakonika Unije imetniku nalaga obveznost vodenja ustreznih evidenc v obliki, ki jo potrdijo carinski organi. V skladu s tem členom 214(1), drugi pododstavek, te evidence vsebujejo informacije in navedbe, ki carinskim organom omogočajo nadzor nad zadevnim postopkom, zlasti glede identifikacije blaga, danega v navedeni postopek, njegovega carinskega statusa in gibanja.

38 Obseg te obveznosti je določen v členu 178(1) Delegirane uredbe 2015/2446, v katerem so našteti elementi, ki jih morajo te evidence vsebovati, in ki med drugim določa pogoje, pod katerimi mora imetnik v te evidence vključiti številko MRN.

39 Natančneje, ta člen 178(1)(b) določa dve ločeni obveznosti, in sicer, da morajo evidence po eni strani vsebovati številko MRN ali, kadar ta ne obstaja, katero koli drugo številko ali oznako, ki identificira carinske deklaracije, na podlagi katerih je blago dano v posebni postopek, in po drugi strani, kadar se je postopek zaključil, informacije o tem, na kak način se je postopek zaključil.

40 V zvezi s prvo od teh obveznosti pa je treba navesti, kot je to storila generalna pravobranilka v točki 41 sklepnih predlogov, da v skladu s členom 158(1) carinskega zakonika Unije za dajanje blaga v posebni carinski postopek proste cone carinska deklaracija ni potrebna, tako da se ob tem dajanju ne sporoči nobena številka MRN.

41 V zvezi z drugo od navedenih obveznosti je treba navesti, da se ta nanaša na zaključek posebnega postopka, v katerega je bilo dano zadevno blago. V skladu s členom 215(1) tega zakonika se posebni carinski postopek proste cone lahko zaključi na štiri različne načine. Prvič, kadar se blago, ki je predmet tega postopka, da v naknadni carinski postopek, drugič, ko se to blago iznese iz carinskega območja Unije, tretjič, kadar je uničeno, ne da bi ostali odpadki, in četrtič, kadar se odstopi državi.

42 V obravnavani zadevi predložitveno sodišče navaja, da so bili trije tovori iz postopka v glavni stvari dani v posebni carinski postopek proste cone kot neunijsko blago in so bili iz te cone kmalu izneseni kot unijsko blago. Do take spremembe carinskega statusa zadevnega blaga pa lahko pride šele po tem, ko je bilo to blago dano v carinski postopek za sprostitev v prosti promet.

43 V skladu s členom 201(3) carinskega zakonika Unije namreč neunijsko blago, ki je sproščeno v prosti promet, dobi carinski status unijskega blaga. Poleg tega iz člena 247(1) tega zakonika izhaja, da se neunijsko blago lahko sprosti v prosti promet, dokler je na območju proste cone.

44 Za to se za zadevno blago vloži carinska deklaracija v skladu s členom 158(1) carinskega zakonika Unije, ki ji je dodeljena številka MRN v smislu člena 1, točka 22, Delegirane uredbe 2015/2446, in pod pogoji iz člena 226 Izvedbene uredbe 2015/2447.

45 V skladu s členom 226, prvi odstavek, Izvedbene uredbe 2015/2447 carinski organi, razen kadar se carinska deklaracija vloži ustno ali z dejanjem, ki se šteje za carinsko deklaracijo, ali kadar ima carinska deklaracija obliko vpisa v evidence deklaranta, slednjemu sporočijo številko MRN za to deklaracijo.

46 Res je, da se v skladu z drugim odstavkom tega člena 266 ta člen ne uporablja do datumov začetka uporabe avtomatiziranega izvoznega sistema, novega informacijsko podprtega tranzitnega sistema in posodobitve nacionalnih sistemov uvoza iz Priloge k Izvedbenemu sklepu 2014/255.

47 Vendar ni sporno, da prvo vprašanje temelji na dveh implicitnih premisah. Prva implicitna premisa je, da dejansko stanje iz postopka v glavni stvari ne spada v enega od treh posebnih primerov, določenih v navedenem členu 226, prvi odstavek, v katerih se številka MRN ne dodeli. Druga implicitna premisa je, da so ta dejstva nastala po datumu začetka uporabe avtomatiziranega izvoznega sistema, novega informacijsko podprtega tranzitnega sistema in posodobitve latvijskih sistemov uvoza iz Priloge k Izvedbenemu sklepu 2014/255.

48 Zato je treba na to vprašanje odgovoriti ob predpostavki, da bi se morala – drugače kot pri prvotnem dajanju zadevnega blaga v posebni postopek proste cone – za naknadno dajanje tega blaga v carinski postopek za sprostitev v prosti promet vložiti carinska deklaracija in da bi zato moral deklarant v trenutku, ko je bil postopek proste cone zaključen, imeti številko MRN, s katero bi se ta deklaracija identificirala.

49 Ob tem je treba navesti, da se z drugo zahtevo iz člena 178(1)(b) Delegirane uredbe 2015/2446 zahteva le, da evidence imetnika vsebujejo informacije o tem, na kak način se je postopek zaključil, ne da bi se zahtevalo, da je v teh evidencah navedena številka MRN.

50 Podobno člen 178(1)(c) te delegirane uredbe nalaga, da se v evidencah imetnika navedejo podatki, ki omogočajo nedvoumno identifikacijo dokumentov iz te določbe, ne da bi bilo treba vanje vključiti številko MRN.

51 Iz tega sledi, da ta določba imetniku ne nalaga, naj v svojih evidencah navede številko MRN, ki identificira carinsko deklaracijo, na podlagi katere je bil zaključen posebni carinski postopek proste cone, tako da se zadevno blago da v carinski postopek za sprostitev v prosti promet.

52 Na prvo vprašanje je torej treba odgovoriti, da je treba člen 214(1) carinskega zakonika Unije in člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446 razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da imetnik v svoje evidence vključi informacije o tem, na kak način se je carinski postopek proste cone zaključil, in podatke, ki omogočajo identifikacijo vsakega dokumenta, razen carinske deklaracije, ki se nanaša na zaključek, ne da bi v teh evidencah navedel številko MRN, ki identificira carinsko deklaracijo, ki ustreza dajanju zadevnega blaga v naknadni carinski postopek.

Drugo in tretje vprašanje

53 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 214(1) in člen 215(1) carinskega zakonika Unije ter člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446 razlagati tako, da:

– nasprotujejo temu, da imetnik v svoje evidence vpiše zaključek posebnega carinskega postopka proste cone za določeno blago in da pri tem vključi le podatke, ki se nanašajo zgolj na tovorni list CMR, ki je priložen temu blagu ob iznosu tega blaga iz zadevne proste cone in na katerem je naveden carinski status navedenega blaga, kar je potrjeno s carinskim žigom in podpisom carinika;

– se od imetnika zahteva, da preveri resničnost te navedbe.

54 Na prvem mestu, iz navedb predložitvenega sodišča je razvidno, da tovorni listi CMR, na katerih je na roko napisan zaznamek „status C“, potrjen s carinskim žigom in podpisom carinika, sicer res kažejo, da se je carinski status zadevnega blaga spremenil iz „neunijskega blaga“ v „unijsko blago“. Vendar ti tovorni listi ne vsebujejo dovolj jasnih informacij o tem, kako je bil zaključen natančno

posebni carinski postopek proste cone. Iz tega sledi, da vključitev sklicevanja na take tovorne liste v evidence imetnika ne izpolnjuje druge zahteve iz člena 178(1)(b) Delegirane uredbe 2015/2446, da se v evidencah navedejo informacije o tem, na kak način se je postopek zaključil, niti ne izpolnjuje zahteve iz člena 178(1)(c) Delegirane uredbe 2015/2446, da se v teh evidencah navedejo podatki, ki omogočajo identifikacijo vseh drugih dokumentov, ki zadevajo ustrezni zaključek.

55 Ob tem je treba upoštevati, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 44 sklepnih predlogov, da ta člen 178(3) določa, da lahko carinski organi opustijo zahtevo po predložitvi nekaterih informacij iz odstavkov 1 in 2 navedenega člena, kadar to ne vpliva negativno na carinski nadzor in kontrole uporabe posebnega postopka. Tako mora predložitveno sodišče preučiti, ali so latvijski carinski organi v skladu s tem členom 178(3) opustili zahtevo po obveznosti imetnika, da v svoje evidence vključi informacije o tem, na kak način se je posebni carinski postopek proste cone zaključil, in podatke, ki omogočajo identifikacijo vsakega dokumenta v zvezi s tem zaključkom.

56 Iz tega izhaja, da lahko imetnik izpolni svoje obveznosti vodenja evidenc v zvezi z zaključkom posebnega carinskega postopka proste cone, v katerega je dano neunijsko blago, tako, da v svoje evidence vključi informacije v zvezi s tovornim listom CMR, ki je priložen temu blagu ob iznosu tega blaga iz zadevne proste cone in na katerem je v obliki zaznamka carinskih organov naveden carinski status tega blaga, pod pogojem da so ti organi na podlagi člena 178(3) Delegirane uredbe 2015/2446 opustili zahtevo po predložitvi natančnejših informacij o tem, na kak način se je ta posebni carinski postopek zaključil, kar mora v postopku v glavni stvari preveriti predložitveno sodišče.

57 Na drugem mestu, glede preverjanja navedbe carinskega statusa na tovornih listih CMR je treba navesti, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 55 sklepnih predlogov, da v carinskem zakoniku Unije ni navedena nobena posebna obveznost imetnika, da preveri točnost navedb in drugih informacij v dokumentih, ki so mu bili predloženi.

58 Res je, da mora imetnik kot poslovni subjekt dokazati minimalno skrbnost. Vendar če iz tovornega lista za vse poslovne subjekte ni očitno, da je navedba, ki je v njem, dvomljiva, kar mora v postopku v glavni stvari preveriti predložitveno sodišče ob upoštevanju okoliščine, da je bila navedba glede statusa zadevnega blaga na tovornih listih CMR poleg tega potrjena s carinskim žigom in s podpisom carinika, imetniku ni mogoče očitati, da ni preveril točnosti te navedbe.

59 Zato je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 214(1) in člen 215(1) carinskega zakonika Unije ter člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446 razlagati tako, da

– ne nasprotujejo temu, da imetnik v svoje evidence vpiše zaključek posebnega carinskega postopka proste cone za določeno blago in da pri tem vključi le podatke, ki se nanašajo zgolj na tovorni list CMR, ki je priložen temu blagu ob iznosu tega blaga iz zadevne proste cone in na katerem je naveden carinski status navedenega blaga, kar je potrjeno s carinskim žigom in podpisom carinika, pod pogojem, da so carinski organi odobrili ta način zaključka na podlagi tega člena 178(3);

– se od imetnika ne zahteva, da preveri resničnost te navedbe.

Četrto vprašanje

60 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba načelo varstva legitimnih pričakovanj razlagati tako, da navedba carinskega statusa unijskega blaga, ki je na tovornem listu CMR, ki je priložen temu blagu ob iznosu tega blaga iz proste cone, in je potrjena s carinskim žigom in podpisom carinika, pri imetniku lahko vzbudi takšno pričakovanje glede veljavnosti spremembe carinskega statusa tega blaga glede na carinsko zakonodajo, čeprav v tem tovornem listu ni navedena podlaga za to spremembo.

61 Najprej je treba navesti, da se to vprašanje postavlja, če bi predložitveno sodišče glede na odgovor na drugo in tretje vprašanje ugotovilo, da latvijski carinski organi na podlagi člena 178(3) Delegirane uredbe 2015/2446 niso sprejeli uradnega akta, da bi opustili zahtevo po obveznosti iz tega člena 178(1)(b) in (c) glede informacij in podatkov, ki omogočajo nedvoumno identifikacijo dokumentov, ki zadevajo zaključek posebnega carinskega postopka, in ki jih morajo vsebovati evidence imetnika.

62 Ker poleg tega, kot je bilo navedeno v točki 57 te sodbe, v carinskem zakoniku Unije ni navedena nobena posebna obveznost imetnika, da preveri točnost navedb v dokumentih, ki so mu bili predloženi, se predložitveno sodišče v bistvu sprašuje o pogojih, pod katerimi se lahko imetnik sklicuje na legitimno pričakovanje, da njegove evidence izpolnjujejo obveznosti, ki izhajajo iz člena 178 Delegirane uredbe 2015/2446.

63 V teh okoliščinah se, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 69 sklepnih predlogov, postavlja zlasti vprašanje, pod katerimi pogoji lahko ustaljena upravna praksa, v skladu s katero se lahko na tovorne liste CMR, ki so priloženi blagu ob iznosu tega blaga iz proste cone, navede podpisan in ožigosan zaznamek, iz katerega je razvidno, da je to blago pridobilo carinski status unijskega blaga, pri imetniku vzbudi legitimno pričakovanje, da so carinski organi na podlagi člena 178(3) Delegirane uredbe 2015/2446 opustili zahtevo po predložitvi nekaterih informacij iz odstavkov 1 in 2 tega člena in da zadostuje, da se v evidence imetnika vključijo samo informacije glede tovornih listov CMR, ki so jih tako označili carinski organi.

64 V skladu z ustaljeno sodno prakso je načelo varstva legitimnih pričakovanj del pravnega reda Unije in velja za vse nacionalne organe, pristojne za izvajanje prava Unije (sodba z dne 14. julija 2022, Sense Visuele Communicatie en Handel vof, C-36/21, EU:C:2022:556, točka 26 in navedena sodna praksa).

65 Iz tega sledi, da morajo nacionalni organi pri izvajanju določb carinskega zakonika Unije to načelo spoštovati. Pravico do sklicevanja na navedeno načelo pa ima kot izraz načela pravne varnosti vsak posameznik, ki je v položaju, v katerem mu je uprava vzbudila utemeljena pričakovanja. Taka pričakovanja lahko ne glede na obliko, v kateri so bila sporočena, vzbudijo natančne, brezpogojne in skladne informacije, ki izhajajo iz pooblaščenih in zanesljivih virov. Nihče pa se ne more sklicevati na kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj, kadar ni natančnih zagotovil, ki bi mu jih dala uprava (glej v tem smislu sodbo z dne 4. oktobra 2024, Litva in drugi/Parlament in Svet (Sveženj o mobilnosti), od C-541/20 do C-555/20, EU:C:2024:818, točka 616). Poleg tega ravnanje nacionalnega organa, pristojnega za izvajanje prava Unije, ki je v nasprotju z določbo tega prava ali nacionalnim pravom, sprejetim na podlagi prava Unije, pri gospodarskem subjektu ne more ustvariti legitimnih pričakovanj (glej v tem smislu sodbo z dne 14. julija 2022, Sense Visuele Communicatie en Handel vof, C-36/21, EU:C:2022:556, točki 27 in 28 ter navedena sodna praksa).

66 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da člen 178(3) Delegirane uredbe 2015/2446 ne določa podrobnih pravil, v skladu s katerimi lahko carinski organi opustijo zahtevo po predložitvi nekaterih informacij iz odstavkov 1 in 2 tega člena. V teh okoliščinah ustaljena upravna praksa, v skladu s katero se šteje, da to, da se v evidence imetnika vključijo informacije glede tovornega lista CMR, ki je priložen zadevnemu blagu ob iznosu tega blaga iz proste cone, skupaj z navedbo carinskega statusa, potrjeno s carinskim žigom in podpisom carinika, zadostuje za zaključek posebnega carinskega postopka, ni v nasprotju s členom 178(1)(b) in (c) ter (3) Delegirane uredbe 2015/2446.

67 Zato se lahko imetnik, kadar obstaja taka praksa, sklicuje na legitimno pričakovanje, da so njegove evidence skladne s členom 178 Delegirane uredbe 2015/2446. Tako je lahko zlasti, če so carinski organi v preteklosti imetniku natančno, brezpogojno in skladno sporočili, da vključitev podatkov, ki omogočajo identifikacijo tovornega lista CMR s to navedbo, v njegove evidence zadostuje za ugotovitev, da je imetnik izpolnil svoje obveznosti na podlagi navedenega člena. V takem primeru lahko imetnik legitimno pričakuje, da so carinski organi v skladu s členom 178(3) Delegirane uredbe 2015/2446 opustili zahtevo po predložitvi nekaterih informacij iz odstavka 1 tega člena.

68 Zato je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba načelo varstva legitimnih pričakovanj razlagati tako, da lahko imetnik takšna pričakovanja, da so njegove evidence skladne s členom 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446, utemelji z ustaljeno prakso carinskih organov, iz katere jasno in brezpogojno izhaja, da to, da se v te evidence imetnika vključijo samo informacije glede tovornega lista CMR, ki je priložen zadevnemu blagu ob iznosu tega blaga iz proste cone, skupaj z na roko napisano navedbo carinskega statusa, potrjeno s carinskim žigom in podpisom carinika, zadostuje za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz te določbe.

Peto vprašanje

69 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali pravo Unije nasprotuje uporabi nacionalne določbe o *res iudicata*, ki zavezuje sodišče države članice, da odpravi carinski dolg, ki ga dolguje imetnik na podlagi člena 79 carinskega zakonika Unije, ker je sodišče te države članice, pristojno za nadzor zakonitosti upravne sankcije, ki je bila temu imetniku naložena za iste carinske operacije in iz istih razlogov, kot so tisti, zaradi katerih je nastal ta dolg, s pravnomočno sodno odločbo ugotovilo, da je ta imetnik izpolnil obveznosti, ki jih ima na podlagi carinske zakonodaje Unije.

70 Najprej je treba pojasniti, da je odgovor na to vprašanje podan, če bi predložitveno sodišče ugotovilo, prvič, da carinski organi na podlagi člena 178(3) Delegirane uredbe 2015/2446 niso uradno opustili zahteve po ustreznih obveznosti imetnika, in drugič, da se imetnik v okoliščinah iz postopka v glavni stvari ne more sklicevati na legitimna pričakovanja, da so njegove evidence skladne s členom 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446.

71 Po tem pojasnilu je treba opozoriti, da je načelo *res iudicata* pomembno tako v pravnem redu Unije kot v nacionalnih pravnih redih. Za zagotovitev stabilnosti prava in pravnih razmerij ter učinkovitega izvajanja sodne oblasti je namreč pomembno, da sodnih odločb, ki so postale pravnomočne po tem, ko so bila izčrpana vsa razpoložljiva pravna sredstva, ali po tem, ko so se iztekli roki zanje, ni več mogoče izpodbijati (glej v tem smislu sodbo z dne 7. aprila 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, točka 92 in navedena sodna praksa).

72 Zato pravo Unije nacionalnega sodišča ne obvezuje, da ne uporabi nacionalnih postopkovnih pravil, v skladu s katerimi postane odločba pravnomočna, čeprav bi bilo tako mogoče odpraviti nacionalni položaj, ki s tem pravom ni združljiv. S pravom Unije se torej ne zahteva, da mora

nacionalni sodni organ za to, da bi upošteval razlago upoštevne določbe tega prava, ki jo je podalo Sodišče, načeloma spremeniti pravnomočno odločbo (sodba z dne 2. aprila 2020, CRPNPAC in Vueling Airlines, C-370/17 in C-37/18, EU:C:2020:260, točki 89 in 90 ter navedena sodna praksa).

73 Ker na tem področju ni predpisov Unije, so pravila za izvajanje načela *res iudicata* na podlagi načela procesne avtonomije držav članic določena v nacionalnem pravnem redu držav članic. Vendar pa ta pravila ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki urejajo podobne nacionalne položaje (načelo enakovrednosti), in ne smejo biti oblikovana tako, da bi v praksi onemogočala ali pretirano oteževala uveljavljanje pravic, ki jih podeljuje pravni red Unije (načelo učinkovitosti) (glej v tem smislu sodbo z dne 7. aprila 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, točka 100 in navedena sodna praksa).

74 Poleg tega je treba vsak primer, v katerem se postavlja vprašanje, ali se z neko nacionalno procesno določbo onemogoča ali pretirano otežuje uporaba prava Unije, preučiti ob upoštevanju umestitve te določbe v celotnem postopku, poteka postopka in njegovih posebnosti pred različnimi nacionalnimi organi. S tega vidika je treba po potrebi upoštevati načela, na katerih temelji nacionalni sodni sistem, kot so varstvo pravice do obrambe, načelo pravne varnosti in učinkovit potek postopka (sodba z dne 2. aprila 2020, CRPNPAC in Vueling Airlines, C-370/17 in C-37/18, EU:C:2020:260, točka 93).

75 Tako je bilo razsojeno, da načelo učinkovitosti nasprotuje razlagi načela *res iudicata*, ki bi nacionalno sodišče zavezovalo k napačni razlagi in uporabi prava Unije zgolj zato, ker se zadeva, o kateri odloča, čeprav ima drugačen predmet, nanaša na isto pravno razmerje ali isto temeljno vprašanje, o katerem je bilo odločeno s pravnomočno sodno odločbo. Takšnih ovir za učinkovito uporabo pravil prava Unije namreč ni mogoče razumno upravičiti z načelom pravne varnosti in je torej zanje treba šteti, da so v nasprotju z načelom učinkovitosti (glej v tem smislu sodbe z dne 3. septembra 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, točke od 29 do 31; z dne 2. aprila 2020, CRPNPAC in Vueling Airlines, C-370/17 in C-37/18, EU:C:2020:260, točke od 94 do 96, in z dne 7. aprila 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, točke od 102 do 104).

76 Predložitvenemu sodišču pa ni treba ponovno napačno razlagati in uporabiti prava Unije zaradi sodne odločbe, v kateri je bilo dokončno odločeno o pravnem razmerju ali temeljnem vprašanju, ki se obravnava v sporu z drugačnim predmetom.

77 Prvič, zadeva, o kateri je odločilo Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēija (regionalno sodišče v Rigi, kolegij za kazenske zadeve), in zadeva iz postopka v glavni stvari se namreč nanašata na iste carinske operacije.

78 Drugič, vsekakor je res, da ima lahko neizpolnjevanje carinske obveznosti več pravnih posledic, kot je nastanek glavnega carinskega dolga, sestavljenega iz uvoznih dajatev in DDV, na eni strani ter pripadajočih zamudnih obresti na drugi strani. Vendar ostaja dejstvo, da, kot je razvidno iz predloga za sprejetje predhodne odločbe, imetnik tako glavni dolg kot pripadajoče zamudne obresti dolguje na podlagi ene in iste odločbe davčne uprave, vsekakor pa izvirajo iz domnevnega neizpolnjevanja istih obveznosti v zvezi z evidencami imetnika, kakršne so tiste, na katere se je nanašala zadeva, o kateri je odločilo Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolē prijateljija (regionalno sodišče v Rigi, kolegij za kazenske zadeve).

79 V teh okoliščinah mora biti v delu, v katerem latvijsko pravo določa pravilo, v skladu s katerim so upravna sodišča vezana na odločbe kazenskih sodišč, izpodbijanje tega domnevnega neizpolnjevanja, ki se uveljavlja v okviru sodnih pravnih sredstev v zvezi z istimi carinskimi

operacijami, načeloma urejeno enotno. Načelo učinkovitosti pa ne more ovirati spoštovanja načela *res iudicata*, ki velja za sodno odločbo, ki je postala pravnomočna, če to spoštovanje nima učinkov za spore, ki niso spori glede zakonitost iste upravne odločbe ali pravne opredelitve dejanskega stanja v zvezi z istimi carinskimi operacijami.

80 Zato je treba na peto vprašanje odgovoriti, da pravo Unije ne nasprotuje uporabi nacionalne določbe o *res iudicata*, ki zavezuje sodišče države članice, da odpravi carinski dolg, ki ga dolguje imetnik na podlagi člena 79 carinskega zakonika Unije, ker je sodišče te države članice, pristojno za nadzor zakonitosti upravne sankcije, ki je bila temu imetniku naložena za iste carinske operacije in iz istih razlogov, kot so tisti, zaradi katerih je nastal ta dolg, s pravnomočno sodno odločbo ugotovilo, da je ta imetnik izpolnil obveznosti, ki jih ima na podlagi carinske zakonodaje Unije.

Stroški

81 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

1. **Člen 214(1) Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije in člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446 z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami carinskega zakonika Unije**

   je treba razlagati tako, da

   ne nasprotujeta temu, da imetnik dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni v svoje evidence vključi informacije o tem, na kak način se je carinski postopek proste cone zaključil, in podatke, ki omogočajo identifikacijo vsakega dokumenta, razen carinske deklaracije, ki se nanaša na zaključek, ne da bi v teh evidencah navedel številko glavne referenčne številke, ki identificira carinsko deklaracijo, ki ustreza dajanju zadevnega blaga v naknadni carinski postopek.

2. **Člen 214(1) in člen 215(1) Uredbe št. 952/2013 ter člen 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446**

   je treba razlagati tako, da

   – **ne nasprotujejo temu, da imetnik dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni v svoje evidence vpiše zaključek posebnega carinskega postopka proste cone za določeno blago in da pri tem vključi le podatke, ki se nanašajo zgolj na tovorni list, sestavljen v skladu s Konvencijo o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga, podpisano v Ženevi 19. maja 1956, kakor je bila spremenjena s protokolom z dne 5. julija 1978, ki je priložen temu blagu ob iznosu tega blaga iz zadevne proste cone in na katerem je naveden carinski status navedenega blaga, kar je potrjeno s carinskim**

žigom in podpisom carinika, pod pogojem, da so carinski organi odobrili ta način zaključka na podlagi tega člena 178(3);

– **se od imetnika dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni ne zahteva, da preveri resničnost te navedbe.**

3. **Načelo varstva legitimnih pričakovanj**

je treba razlagati tako, da

lahko imetnik dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni takšna pričakovanja, da so njegove evidence skladne s členom 178(1)(b) in (c) Delegirane uredbe 2015/2446, utemelji z ustaljeno prakso carinskih organov, iz katere jasno in brezpogojno izhaja, da to, da se v te evidence vključijo samo informacije glede tovornega lista, sestavljenega v skladu s Konvencijo o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga, podpisano v Ženevi 19. maja 1956, kakor je bila spremenjena s protokolom z dne 5. julija 1978, ki je priložen zadevnemu blagu ob iznosu tega blaga iz proste cone, skupaj z na roko napisano navedbo carinskega statusa, potrjeno s carinskim žigom in podpisom carinika, zadostuje za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz te določbe.

4. **Pravo Unije ne nasprotuje uporabi nacionalne določbe o *res iudicata*, ki zavezuje sodišče države članice, da odpravi carinski dolg, ki ga dolguje imetnik dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni na podlagi člena 79 Uredbe št. 952/2013, ker je sodišče te države članice, pristojno za nadzor zakonitosti upravne sankcije, ki je bila temu imetniku dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni naložena za iste carinske operacije in iz istih razlogov, kot so tisti, zaradi katerih je nastal ta dolg, s pravnomočno sodno odločbo ugotovilo, da je ta imetnik dovoljenja za opravljanje dejavnosti v prosti coni izpolnil obveznosti, ki jih ima na podlagi carinske zakonodaje Unije.**

Podpisi